

La Bela Mondo

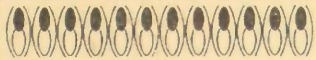
I^a Jarkolekto

I^a Kajero

Redakcio: D^{ro} Albert Schramm, Dresdno.

Presejo kaj eldonejo: F. Emil Boden, Dresdno, Bismarckplaco 12.

Artaldono	Paĝo
Esperantujo	1
Neesperita feliĉo	2—3
Frederiko Preller	4—10
La reĝa saksa porcelan-manufakturo en Meissen	11—14
Sanktaj lokoj	15—19
Praha	20—25
El Esperantujo	26—31
Bibliografio	32

LA BELA MONDO

aperas monate. La abonprezo estas M. 3.— (1.50 Sm) por duona jaro.
Unu kajero kostas M. 0.60 (0.30 Sm).

Esperantista Eldonèjo F. EMIL BODEN
Dresden-A., Bismarckplaco 12.

Kongresa Kantareto (kun notoj)

Eldonita de la Kvaro por la Kvara

Ekz. po 50 pf. (25 sd.)

Vom Kvaro por la Kvara empfohlen:

:: Lexikon deutscher Redensarten ::

bearbeitet und in ESPERANTO übertragen von Wilh. Velten,

— Rektor em. und R. Richter, Verkehrsinspektor a. D. —

Preis gebd. M. 3.—, brosch. M. 2.50.

Reimregel

nebst Tabelle zur leichteren Erlernung der Fürwörter, unbestimmten
Zahlwörter und Umstandswörter von F. Radeck, Dresden.

Preis 10 Pfg.

:: Leterpaperoj kaj Postkartoj ::

kun esperantistaj signoj kaj ilustraĵoj.

Prezo 1—2 M. = 0.50—1 Sm por cent pecoj. Modelojn kontraŭ
antaŭsendo de 0.40 M. = 0.20 Sm afrankite.

Kun permeso de „Verein zur Förderung Dresdens und des Fremdenverkehrs“

Venu Dresdenon! Koran bonvenon!

Mondo de l' Belo.

En la animo de ĉiu homo vivas io,
kio sopiras je beleco kaj ĉarmo. La
laboro kaj la celadoj de la ĉiutaga vivo
lin ne kontentigas, li sentas ian internan
puŝadon al arto kaj ludo. Li serĉas ian
agadon por tiu ĉi eneco, li serĉas ian
„Belan Mondon!“

Tiu ĉi Bela Mondo aŭ Mondo de
l' Belo por mi estas Esperanto, Espe-
ranto kun sia ideo de la pacamo!

Marie Hankel - Dresden.

Esperantujo *).

Mi ion deziras, mi havas demandon,
Mi serĉas ian tre belan landon!
Landon kun por mi florantaj floroj,
Kie varmege batas la koroj.

Ho, lando belega, ĉu vi ja ekzistas?
Sur nia tero, kie vi troviĝas?
Lando, varmege deziregata,
Kie vi estas, ho mia amata?

Al via demando mi scias respondon:
Amikaj koroj plenigas la mondon,
Lando floranta jam estis trovata,
Esperantujo ĝi estas nomata.

M. Hankel.

*) Muzikigita de F. de Mėnil, eldonita de Hans
Th. Hoffmann, Berlin (prezo 1 M. 75 Pf.).

Neesperita feliĉo.

La maljuna fabrikanto Keller volonte rakontis la sekvantan okazintaĵon:

Mi nur de mallonge ree estis hejme el fremdujo kaj komencis mian propran malgrandan negocadon. Tiam venis la paska foiro de Leipzig. Mi veturis tien kaj prenis kun mi kreditbileton de 1000 taleroj. Tio estis, se mi ĉion kunkalkulis, mia tuta havaĵo. Sed mi estis juna kaj sana, kaj kion oni imagas junulo povi fari per 1000 taleroj! Mi do veturis al Leipzig kaj donis mian kreditbileton al la firmo: Frege kaj kompanio. La maljuna Frege lasis enskribi mian nomon en sian libron kaj deziris al mi profitan negocon. Sed mi baldaŭ rimarkis, ke oni ne povis multon fari per 1000 taleroj. Kion faras tio? Se la profito ne estas granda, ĝi tamen sufiĉas, pli bone labori por malmulta profito, ol esti sen laboro kaj profito. Mi tial elektis por mi iom da lano kaj iris, venigi mian monon. Tiam diris al mi la maljuna Frege: „Estas bone, ke vi venas, mi ne sciis, kie vi loĝas.“ Mi tion ĉi ne diris al li, ĉar mi loĝis en la sama gastejo kiel iam, kiam mi ankoraŭ estis migradanta metiisto. „Nu,“ diris S^{ro} Frege, „manĝu morgaŭ tagmeze ĉe mi, vi trovos grandan societeton.“ Mi ne sciis, kion respondi, kaj foriris!

Mi nun provis sciigi pri tio, kion oni devas fari je tia invito, kaj kion oni povas profiti. Oni diris al mi, ke estas kutimo, ke ĉiu granda komerca firmo invitas la rekomenditajn komercistojn por tagmanĝo, kaj ke la profito estas jena, ke oni devas pagi tiun ĉi amindaĵon per almenaŭ 1¹/₂ taleroj da trinkmonoj por la servistoj. Tio ĉi tute ne konvenis al mi. Mi kalkulis, ke al mi restus de 1000 taleroj nur 998¹/₂, kaj por tagmanĝo mi ne povis tiom elspezi. La proksiman tagmezon mi decidiĝis energie. Mi aĉetis al mi kolbaseton por dudek pfenigoj, kaj iom da pano, enpoŝigis tion kaj eliris el la urbpordego al la tielnomita „rozovalo“. Mia tagmanĝo estis baldaŭ preta. Mi sidiĝis sur benko kaj elprenis miajn manĝaĵojn. Mi distranĉis la kolbaseton en ses partoj kaj metis ilin antaŭ min: Jen, mi diris, mia supo, jen mia rostaĵo, jen mia legomo, jen miaj fiŝoj, kaj jen miaj fruktoj kaj salato. Mi ne kredis, ke mi havus pli multe en la urbo ĉe Frege, kaj ke ĝi gustumus pli delikate. Mi jus ek-

prenis la fruktojn (ili estis bonege preparitaj), kiam mi ekvidis sinjoron rajdantan sur belega ĉevalo. Li faras al si ankoraŭ iom da moviĝo antaŭ la manĝo, por ke ĝi gustumu al li pli bone, mi pensis. Mi deziris al li mian sanegan stomakon, mi ne bezonis lacigi ĉevalon, por povi manĝi kun apetito. Pli rapide, ol mi povas diri kaj pensi tion ĉi nun, la rajdanto atingis min, kaj — estis S^{ro} Frege mem. Pro timo la lasta peco defalis el mia mano, kaj la promenadanta hundo tuj ek-kaptis ĝin, mi rapide kunvolvis mian paperon kaj ne sciis, kiel helpi al mi.

„Ho, S^{ro} Keller,“ diris S^{ro} Frege, „kion vi faras? Ĉu vi opinias, ke vi ne ricevos sufiĉe multe por satiĝi ĉe mi?“

Kion respondi? Mi pensis: Diru la veron. Mi tial diris al li, ke mia situacio ne permesas al mi, doni du talerojn da trinkmonoj por unu tagmanĝo, kaj ke mi intencis, peti lian pardonon hodiaŭ vespere aŭ morgaŭ, ĉar mi ne venis.

Tiam li laŭtege ekridadis kaj respondis: „Ho, tion ĉi vi devos fari, aŭ mi ĉagreniĝos pri vi, mi atendos vin je la kvina, sed venu efektive. Bonan apetiton!“ kaj li forrajdis sur lia bruna ĉevalo. Mi tute ne sciis, kion fari, sed kiam alvenis la kvina, mi tamen iris al li.

Oni montris al mi lian skribejon, kaj li mem venis renkonten al mi, premis al mi la manon, gvidis min en apudan ĉambreton kaj diris al mi: „Kara S^{ro} Keller, vi havas krediton de 10000 taleroj ĉe mi, sed se vi bezonus la duoblan sumon, aŭ eble ankoraŭ pli multe, senĝene diru ĝin al mi.“

Mi respondis: „Vi eraras, mi nur posedas 1000 talerojn.“ Tiam li diris al mi: „Estas kaj restas tiel, kiel mi jam diris al vi, vi estas homo, kiu komprenas ŝpari, kaj hodiaŭ vespere mi petas vin manĝi tute sole kun mi kaj kun mia familio.“

Kaj tiel fariĝis la afero, kaj precipe plaĉis al mi, ke li ne rakontis la okazintaĵon al lia edzino kaj al liaj infanoj, ĝis kiam mi estis forvojaĝinta de Leipzig. Li certe pensis, ke ne estas agrable por mi, se oni ridus pri tiu eĉ bonkore.

Tiamaniere ebligis al mi per la kolbaseto, konstruigi la grandan drapfabrikon, kaj tiel longe kiel la maljuna Frege ankoraŭ vivis, mi manĝis vespere ĉe li, kiam mi estis en Leipzig kaj je la fino ni ĉiufoje manĝis kolbaseton.

Frederiko Preller.

Laŭ sciigoj de sinjorino Toni Preller.

Kiu vizitas en Dresdeno la reĝan operdomon aŭ la „Albertinum“ aŭ la mondfaman pentrajgalerion — kaj tion faros certe ĉiuj partoprenontaj de la kvara kongreso —, vidos en ĉiuj tri konstruaĵoj pentraĵojn de Frederiko Preller. Tial oni permesu kelkajn vortojn pri li.

Frederiko Preller estas la filo de la famekonata Odyssee-Preller kaj naskiĝis la unuan de septembro de la jaro 1838 en Weimar. Li estis la plej juna el tri filoj. La patro tiam estis malriĉa, tamen al la filoj mankis nenio. La patro faris ĉion por la infanoj; krom tio la pentristino Louise Seidler kaj la komandanto de la „Wartburg“, Bernhardo de Arnswald bone helpis la infanojn, precipe la plej junan. Sinjorino Seidler montris al Frederiko ofte la multajn arttrezorojn, kiujn ŝi estis alportinta

Frederiko Preller.

Intermontaĵo. Laŭ pentraĵo de Frederiko Preller.

el Italujo kaj vekis la intereson de la knabo por la pentrarto; Bernharo de Arnswald ofte invitis lin en la faman „Wartburg“, kie Frederiko plezure restadis por viziti la belan ĉirkaŭaĵon, kiu tre ĝojigis lian koron. Oni instruis lin kun de Seebach kaj de Fritsch, kiuj poste estis universitataj profesoroj. La knabo bone lernis kaj amis la sciencojn. Granda estis la miro de la patro, kiam subite Frederiko sciigis lin, ke li volas elekti la profesion de pentristo. Ĉie kaj ĉiam li nun pentris; ofte oni trovis lin en la laborejo de la patro. „Li fariĝis artisto sen grandaj bataloj.“

Ventego sur la „Ostsee“. Laŭ pentraĵo de Frederiko Preller.

Pri la vivo kaj la verkoj de Frederiko Preller skribis bonan libron D^{ro} Max Jordan.^{*)} Krom tio oni trovas bonajn sciigojn pri li en la verko: Hundert Jahre Deutsch-Römischer Landschaftsmalerei (Oesterheld & Co., Berlin W.).

Kiam Frederiko estis dekokjara, li komencis vojaĝi, unue en la Rhön, tiam kun siaj gepatroj kaj kelkaj amikoj Italujon, kie li restis de la jaro 1859 ĝis la jaro 1866. En tiuj ĉi jaroj

^{*)} La libro aperis ĉe „Vereinigte Kunstanstalten, München-Kaufbeuren“.

li multe laboris kaj studadis. Ĉiutage li pentris. Nur kelkajn semajnojn li revenis Germanujon, por viziti sian patrineton, kiu mortis en la monato decembro de la jaro 1862. Frederiko nun fianĉiĝis, tiam li revojaĝis Italujon por daŭrigi la pentrajn studadojn.

Reveninte Germanujon li iris Dresdenon, kie li fondis sian hejmon, sed ĉiujare ankaŭ de Dresdeno li faris studekskursojn Italujon kaj al la „Rhön“. Baldaŭ li estis en urboj italaj, baldaŭ en belaj regionoj de Svisujo. Treege li ŝatis la „Oetz“-valon kaj la „Gotthard“.

En la Ostsee kuŝas malgranda insulo nomata „Vilm“. Nur unu domo ekzistas sur la tuta insulo. En ĝi loĝas kaj regas la

La „Preller-angulo“ sur la insulo Vilm.
Laŭ pentraĵo de Frederiko Preller.

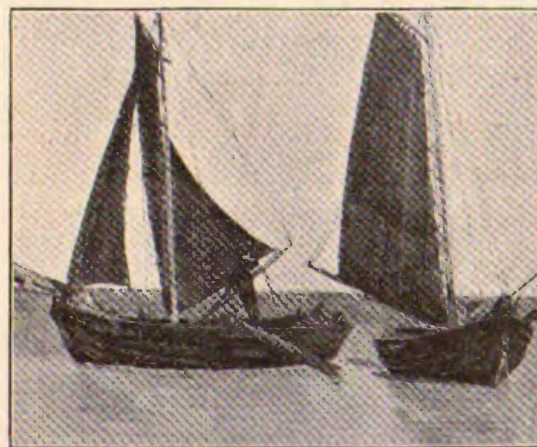
farmanto de la princo Putbus sinjoro Witte, kiu havas la rajton gastigi kaj regali fremdulojn, kaj tion li faras ĉiam tiamaniere, ke ĉiu, kiu vizitis la insuleton, ree vizitas ĝin. Multaj pentristoj ĉiujare venis kaj venas.

Tien ĉi venis ankaŭ Frederiko Preller en la jaro 1887. Multajn studadojn li tie pentris, de kiuj la legantoj vidas kelkajn en tiu ĉi numero. La arbaron kaj la maron, la boatojn kaj la fiŝistojn oni vidas rigardante la verkojn de tiu ĉi periodo. La naturo de la malgranda insulo Vilm ĝojigis lin tiamaniere ke li ĉiutage laboris entuziasme. Angulon de la insuleto oni nomas ankoraŭ hodiaŭ la „Prellerangulon“.

Sur la insulo Vilm. Laŭ pentraĵo de F. Preller.

En la jaro 1880 Preller fariĝis profesoro ĉe la reĝa artakademio kaj posteulo de Ludoviko Richter. Ho kia ĝojo por li! Nun li povis instrui. Sed li ne nur havis lernantojn, kiuj vizitis la oficialajn lecionojn, tute ne! Multaj venis libervole kaj volis lerni de la majstro en neoficialaj lecionoj, tiel multaj, ke Preller baldaŭ devis ŝanĝi la salonon por la instruado. Kaj dum la somero kia ĝojo por la lernantoj! Kune kun ili Preller forlasis la urbon kaj laboris kun ili en la „Dresdener Heide“, tio estas Dresdena arbaro, aŭ en la vilaĝetoj ĉirkaŭ la urbo. Dum la libertempo, precipe ĉe la tagmanĝo la majstro sidis inter la dis-

Boatoj.
Laŭ studaĵo de F. Preller.

ciploj kaj rakontis el sia vivo kaj pri siaj vojaĝoj. Ĉiam li estis afabla kaj gaja, sed li fariĝis serioza, se lernantoj pentris nenature.

Ne estas eble, nomi ĉiujn pentraĵojn kaj studaĵojn, kiujn verkis Frederiko Preller dum 41 jaroj. Oni trovas liston de ili en la libro de D^{ro} Jordan.

Murbildoj de Preller ornamas multajn ĉambrojn kaj ŝtuparejojn en domoj de saksaj eminentuloj kaj privatuloj, sed ankaŭ en publikaj konstruaĵoj, ekzemple la salonojn de la reĝa kastelo, de la „Albertinum“ kaj de la reĝa operdomo en Dresdeno. Belegaj vidaĵoj de Grimma, Eger, Tharandt kaj Emden ravigas la vizitantojn de la reĝa kastelo „Albrechtsburg“ en Meissen.

La plej grandan verkon de Preller oni vidas en la universitata domo de Léipzig. Ĝi havas longecon da 16 metroj kaj altecon da 9 metroj kaj montras Prometheus'on veniganten la fajron el ĉielo. Pri la multnombraj bildoj en la skulptura muzeo „Albertinum“ ni parolos je la fino de tiu ĉi artikolo.

De la stablaj bildoj de Preller la vizitontoj de la kongreso vidos unu de la plej belaj en la Dresdena pentraĝalerio. Krom tio posedas stablajn pentraĵojn de Preller la muzeoj en Léipzig, Weimar, Magdeburg kaj Breslaŭ, kaj multaj privataj personoj.

Sed ni ne devas forgesi, ke Frederiko Preller ankaŭ desegnis bildojn por belegaj libroj. Ni nur citas la belegan eldonon de la „Ilias“ kun dekdu bildoj de Preller. Kaj nun kelkajn vortojn pri lia vojaĝo Grekujon.

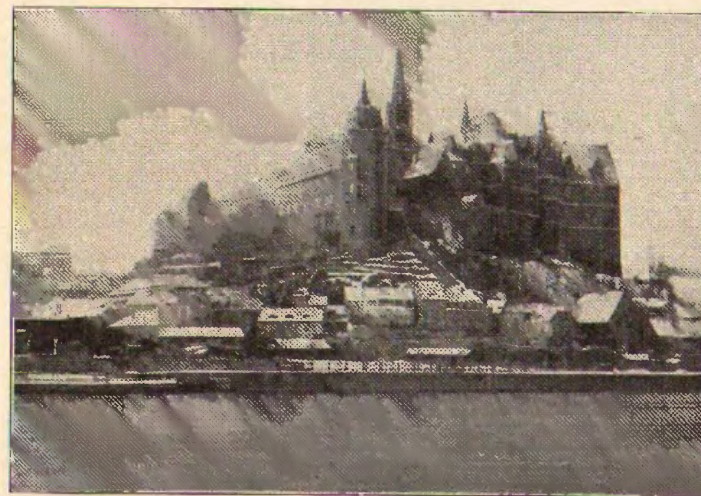
Dro Schramm.

(Daŭrigota.)

La reĝa saksa porcelan-manufakturo en Meissen.

Al ĉiuj fremduloj, pasantaj la Schloss-straton en Dresdeno, kontraŭ la reĝa kastelo precipe unu granda komercejo rimarkigas, el kies fenestroj kontraŭlumas al ni malnovaj kaj novaj produktaĵoj de la reĝa saksa porcelan-manufakturo. Kiam ni eniros la vendejon mem — kaj ni povas fari ĝin sen aĉeta devigo, tiam afable ĉia informo estos donata al ni demandantaj,

Reĝa kastelo en Meissen.

kaj niaj okuloj plue povos satiĝi je la ĉarmaj, gustplene aranĝitaj, tre diversaj komercaĵoj, kiuj baldaŭ gajnos la korojn de la ĝevizitantoj.

La fabrikejo mem, la tutmonde konata „Königl. sächs. Porzellan-Manufaktur“, kiu liveras ĉi tiujn belajn aĵojn, troviĝas en Meissen, $\frac{1}{4}$ da horo malproksime de la tiea ĉefstacidomo, en la beleta Triebisch-valo. Ĝi enhavas teritorion da 6 hektaroj kaj nun okupas ĉirkaŭ 700 laboristojn. La Meissena porcelan-manufakturo estas la plej maljuna eŭropa porcelanfabriko kaj estis fondita en la jaro 1710 de la saksa princoelektisto Frederiko Aŭgusto la 1a, reĝo de Polujo. Ĉi tiu destinis la Albrechtsburg, t. e. la reĝa kastelo

en Meissen, kiel lokon de fabrikado. La direkta kaŭzo de la fondo estis la eltrovo de la porcelano per la alĥemiisto J. F. Boettger, ĉar la porcelanfabrikado jam de longa tempo estis konata ĉe la ĥinoj kaj Japanoj, sed ne ankoraŭ ĉe la okcidentanoj. Boettger, kiu de la jaro 1701 troviĝis en Dresden en la servoj de la tiama reĝo, estis viro de ekscelenta genio kaj intelekto; li plibonigis la reĝajn fabrikojn kaj organizis novajn

Antikva-Meissen. Triumfo de Galateo.

industribranĉojn, ankaŭ promesis artefari oron. Kompreneble li ne povis plenumi tiun ĉi promeson, sed dum liaj multaj ĥemiaj eksperimentoj prosperis al li, eltrovi unue ruĝan kaj poste la belan malmolan porcelanon brilan kaj blankan.

La fabrikado fariĝis unue en Dresdono, kaj, de la 6^a de junio de la jaro 1710, pligrandmaniere komenciĝis en Meissen. Post kiam la unuaj malfacilaĵoj estis venkitaj, evoluciis, post la morto de Boettger en la jaro 1719, produktado teknike kaj arte progresanta kaj alta flortempo, precipe sub la direktado de la pentristo kaj ĥemi-

isto Hoerold kaj de la genia skulptartisto kaj modelisto Kaendler. Dum la estrado de Hoerold oni diferencigas du stilperiodojn: la unuan ekzakte imitantan la ĥinajn kaj japanajn modelojn (t. e. el japana dekoraĵo naskiĝis la „Zwiebelmuster“, nom. „bulba dekoro“) kaj la duan ŝanĝiĝantan al la barokstilo.

La silesaj militoj malhelpis la kreskadon de la manufakturo kaj haltigis la vendadon de ĝiaj komercaĵoj, krom tio dum la maltrankvilaj tempoj la instituto perdis multajn taŭgajn laboristojn. En la jaro 1765 oni oficigis la modeliston M. V. Acier de Paris. Liaj

kreajoj ofte estas komparataj kun tiuj de Kaendler. La lasta artisto ĉiam estos la kreinto de la ĉarmaj Meissenaj rokoko-figuraĵoj, sed Acier estas la franca modelisto de la tempo de Ludoviko la XV^a; liaj multaj ŝafistaj kaj vilaĝaj scenoj, liaj figuraĵoj de dio Amoro argumentas ĝin. Ankoraŭ hodiaŭ liaj verkoj estas multdezirataj kaŭze de ilia delikateco kaj aĝabla humoro. Kun

Antikva-Meissen.

Sinjorino, en krinolino, kaj kavaliro kun komercisto kaj servisto.

Acier kaj precipe kun siaj sekvintoj dum la lastaj dek jaroj de la 18^a centjaro aliĝis la porcelanstilo kreita de Hoerold kaj Kaendler. Iom post iom la rokoko estis anstataŭata de la antikva arto, de la klasicismo. La rektaj linioj de la stilo de Ludoviko la XVI^a kaj de la „Empire“ forpuŝis la antaŭan stilon, sed ili ambaŭ malkonvenas al la porcelano. Tiu ĉi cirkonstanco kaj la ekfloro de la angla fajenca (Wedgwood) industrio, ankaŭ la malfavoraj politikaj konstelacioj kaŭzis la malkreskadon de la manufakturo ĉirkaŭ la jaro 1800. Dum ĉi tiu periodo la instituto estis direktata de

la konata grafo Markolini, kiu malgraŭ bonvolaj penadoj ne povis haltigi la repaŝadon. Nur post la jaro 1830, sub la direktado de la sekreta mina konsilano Kühn, en la Meissena manufakturo, ŝanĝo komenciĝis, unue rilate al la teknikaj kaj financaj, tiam post la jaro 1860, ankaŭ en la artaj aferoj. En la jaro 1830 la kortega instituto estis ŝanĝita je ŝtata fabriko. En la jaro 1865, post la disloko de la manufakturo el la Albrechtsburg en novan konstruaĵon en la valo de la rivereto Triebisch, dua granda flortempo komenciĝis. La fabrikaj profitoj pliiĝis. Okaze de la tutmondaj ekspozicioj la manufakturo montris ĝiajn kapablojn, kiuj alportis al ĝi financajn kaj artajn sukcesojn. Kiam, dum la lastaj dek jaroj de la pasinta centjaro, oni penadis krei novan, la nunan porcelan-stilon, tiam ankaŭ Meissen fervore partoprenis je la grandaj artaj progresoj. La sukceso unue montriĝis esence en la hemia-keramika fako, poste ankaŭ en la plastika branĉo kaj en la pentrarto per subglazurkoloroj. Hodiaŭ, sub la direktado de la sekreta komerca konsilano S^{ro} Gesell kaj de la supera mina konsilano S^{ro} D^{ro} Heintze, la instituto, kie la eŭropa porcelano estis eltrovita, sufiĉas ĉiujn postulojn, kiujn la evolucio de la moderna artmetio havigas al la plej nobla branĉo de la keramiko.

Estas neeble doni al la estimataj legantoj detalan raporton pri la tre interesa porcelanfabrikado, kiu apude similas al tiu de aliaj porcelanfabrikejoj. Tie ĉi nur tiom estos dirate, kiom estas necese por povi kompreni la postan teknikan kaj artan priskribon de la manufakturaĵaj fabrikoj.

D^{ro} Funk.

(Daŭrigota.)

Antikva - Meissen:
Virina pagodo.

Sanktaj lokoj.

La loko, kie bona homo restis,
Ĝi estas sankta, kaj jarcento poste
Resonas al la nepoj liaj vortoj. (Goethe.)

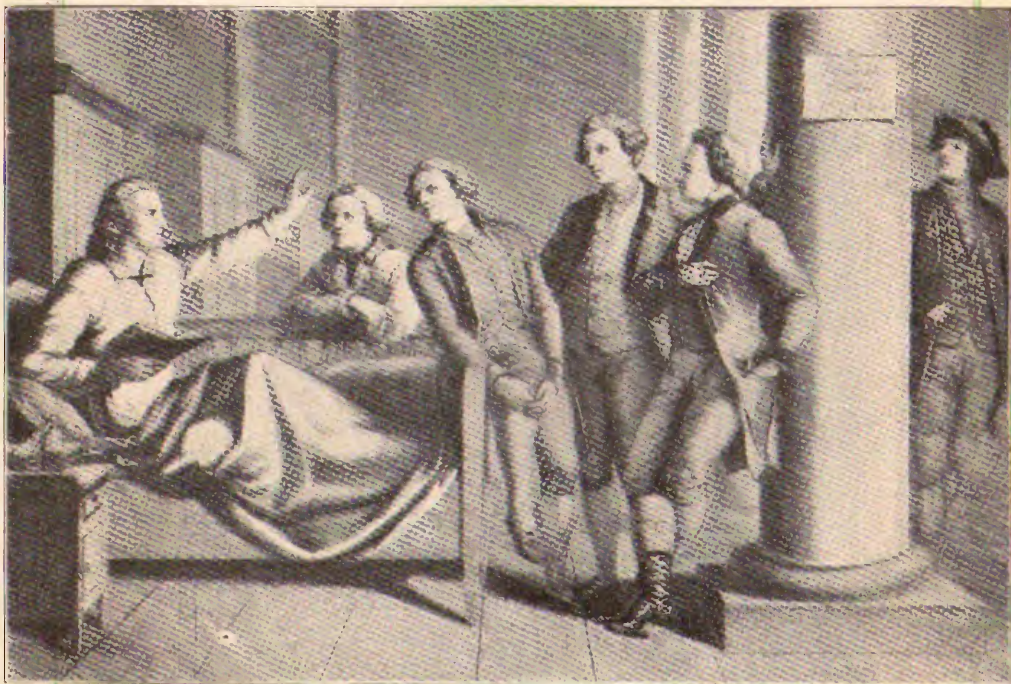
Ĉu vi jam estis en Svisujo, kara leganto? Ĉu vi vidis la lagon de la Kvar Kantonoj, la Mythenstein kun ĝia ĉapo, la glacipalacon de la Schreckhorn kaj la Jungfrau, de eterna tempo

Frederiko Schiller. Laŭ pentraĵo de Anton Graff.

en vualo? Ĉu vi ne sentis je ĉiu paŝo, ke Svisujo ne estas al vi fremda lando, ke io vivas en via koro, kiu vin aligas al tiu ĉi bela landeto? Subite vi ekscias la kaŭzon de tia sentado:

vi konas la bravajn gentojn, la nomojn, la ventegojn, la sonorladon de la brutoj kaj eĉ la bovinon kun la rubando — — — vi ja legis „Wilhelm Tell“ de Schiller. La granda poeto neniam estis en Svisujo, li neniam vidis tion, kion li tiel bele priskribis en siaj verkoj. Li estis leginta la verkojn de homoj pli feliĉaj ol li, kiuj travojaĝis la landojn, al kiuj sia animo sopiris, la

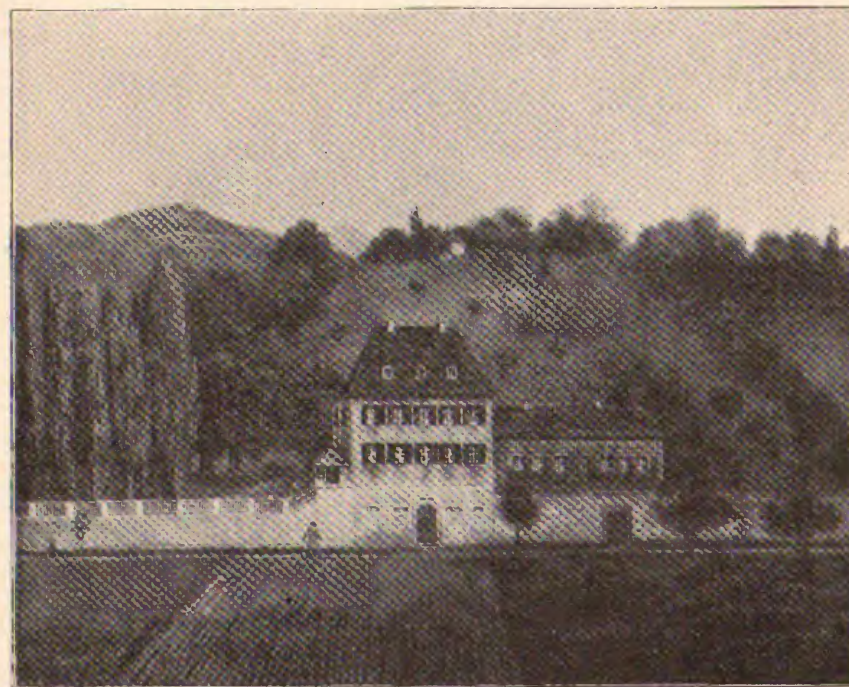
Schiller en la Karla lernejo, leganta la „Rabistojn“.

fantazio anstataŭis la propran sperton, kaj li donis al ni la plej belan priskribon elpenseblan.

Kie do li estis, skribinte „La Rabistoj?“ Li kuŝis en lito en la „Karlsschule“, (Karla lernejo) la kreaĵo de la duko Karl von Wuerttemberg, en lia kastelo „Solitude“ (Soleco). La dudekjara Schiller tute ne estis malsana, li estis devigata tion ŝajnigi, por trovi la tempon por la skribado de la tragedio. Plej granda kontrasto ne estas imaginebla — tie ĉi etiketo kaj sklava devigo — tie en la bohemiaj arbaroj homoj ebriaj per ideoj de libereco.

Kia kuraĝo do vivis en la koro de la juna Schiller! La poetoj estas privilegiuloj, kiuj elparolas tion, kiu kuŝas kaj vivas en la animoj de la aliaj homoj: ili estas la buŝo de la homaro. La poetojn trafas laŭdo kaj mallaŭdo, maltrankvila al ili estas la vivo.

Kiu deziras poeton kompreni,
En lian landon li devas enveni. *(Goethe.)*

La Domo de Koerner en Loschwitz.

Kiel ni vidis, la lando de la poeto ofte ne estas trovebla tie, kie li okaze vivas kaj loĝas. Schiller pasigis grandan parton de sia vivo en la urbetoj Weimar kaj Jena. Sed la lando de lia fantazio estis Francujo verkinte la „Jungfrau von Orleans“. Granda Britujo dum la kreado de „Marie Stuart“, kaj la varmege amata germana patrujo, kiam li verkis la grandan historian trilogion „Wallenstein“. Li fantazie vivis en Rusujo, skribinte la nefinitan verkon: „La falsa Demetrius“, la priskribado de tiu

malproksima lando prosperis al li mirinde. Eĉ Ĥinujo tiel estris kaj kaptis lian pensadon dum kaj post la verkado de „Turandot“, ke li revis vojaĝon al tiu ĉi preskaŭ ne alirebla lando, li efektive pasie deziris iam vojaĝi al Ĥinujo, tiu ĉi ideo lin multe okupadis dum la lasta jaro de sia mallonga vivo. En sia juneco Schiller pasigis du agrablajn jarojn en Loschwitz (Lošvic) apud

La Schiller-dometo en Loschwitz.

Dresden. Li tiam (1785) estis la gasto de sia amiko la konsilano C. G. Koerner, la patro de la poeto Theodor Koerner. En la modesta dometo, kiu estas kara memorajo por Loschwitz, la poeto travivis agrablan tempon, lia karaktero kaj vivtenado ricevis bonan influon en la gastema domo de la nobla familio de instruita eminentulo. Certe, „sinjoro Friedrich Schiller“ vivis en Loschwitz, li partoprenis al la familia vivado, li eĉ pasie enamiĝis kun juna fraŭlino, kiu lin akre seniluzionigis, sed kie estis

la poeto? La animo de la poeto vagadis en Hispanujo, en bela suda lando, li verkis la „Don Karlos“.

La ĉiutaga vivo kaj la okazintaĵoj de doma vivado oftege malhelpis la animan agadon de la verkisto. Bone konata estas ŝerca plendo pri tia malhelpaĵo:

Forflugas revo de feino!
Adiaŭ bela vi princino!
Diablo prenu versfaradon,
Aŭdante ĉemizetlavadon.

La plej altaj ideoj ja plenigis la animon de la poeto, ideoj kiujn li semis en la korojn de la samtempuloj, pensoj, kies rikolto nin hodiaŭ estas benanta. — La du grandajn ideojn de sia vivo Schiller kunplektis kun la karakteroj de la tragedio Don Karlos: la amo je la patrujo kaj la sopiro je libereco de la spirito. Ke estu permesata al la homoj, vorte kaj skribe esprimi iliajn pensojn, tiu revo vivis en lia animo, la markizo Posa ĝin malkaŝe elparolas en la dramo Don Karlos.

Centjaro de tiam pasis, multaj de la deziroj de niaj antaŭuloj plenumiĝis, sed denove ni esperas, sopiras kaj celadas. Novaj ideoj nin vivigas kaj antaŭen puŝas, post centjaro ankaŭ niaj celoj certe estos atingitaj.

Marie Hankel.

Praha.

(Praga caput regni.)

La fondo de Praha falas en mitan epokon de bohema historio: sur ambaŭ bordoj de rivero Vltava (germ. Moldau) oni elkonstruis du fortajn kastelojn: Vyšehrad sur la dekstra kaj Praha sur la maldekstra. Laŭ malnova popola legendo fondis Libuše, filino de Krok, Praha'n en mezo de VIII. jarcento. Pri la deveno de Vyšehrad ni havas nenian precizan sciigon. Ambaŭ kasteloj estis tuj de komenco sidejo de bohemaj regantoj. Ĉirkaŭ la kasteloj formiĝis baldaŭ malgrandaj kolonioj — ĝermo de la urbo kaj antaŭurboj, kiuj poste ĉiam grandiĝadis sub la regado de la reĝoj, ĉar Praha havis tuj ĉiujn kondiĉojn por fariĝi centro de bohema regno kaj samtempe fokuso de bohema vivo kultura. Ne estas malproksima tempo, kiam la cirkonstancoj tiel ŝanĝiĝos, ke Praha sen malhelpo reokupos lokon al ĝi apartenantan inter aliaj grandurboj mezeŭropaj.

Reĝa kastelo de Hradčany.

I.

Praha, ĉefurbo de regno Bohemujo, apartenas rilate al pent-rinda situacio, al la plej belaj urboj en la mondo. Pro sia beleco kaj riĉeco je historiaj memoraĵoj ĝi meritas esti plej vizitata kaj ŝatata de fremdaj, precipe esperantistaj turistoj. Jen kelkaj el juĝoj esprimitaj de plej eminentaj homoj:

Goethe: Praha estas la plej multekosta perlo en la diademo de la urboj.

Alex. von Humboldt: De la plej belaj urboj de meza Eŭropo Praha okupas la unuan lokon.

William Ritter: Praha estas la plej valora libro de la historio kaj arĥitekturo.

Leroy-Beaulieu: Prave estas Praha nomata plej bela urbo de la mondo.

Viollet-le-Duc: Ĝi estas urbo bele grandioze konstruita, en stilo ĝis nun ankoraŭ mezepoka, kronita de akropolo, kiu efikas impreson de grandega gotika kastelo.

La urbo konsistas nun el ok kvartaloj: I. Staré Město (malnova urbo). II. Nové Město (nova urbo). III. Malá Strana. IV. Hradčany (kie estas reĝa kastelo). V. Josefov. VI. Vyšehrad. VII. Holešovice-Bubna (loko de nuna ekspozicio) kaj VIII. Libeň. Nombro de la loĝantoj estas 250.000. Antaŭurboj estas: Karlín, Žižkov (elp. Ĵiĵkov), Král. Vinohrady, Smíchov kaj Vršovice, Bubeneč, Košíře, Nusle-Pankrác, Michle. Kune kun tiuj ĉi urboj havas Praha 550.000 da loĝantoj. Laŭ nacienco vivas en Praha 93% da Bohemoj (sama 88% da katolikoj) kaj 7% da Germanoj. La urbo estas dividita je 22 paroĥejoj kun 58 preĝejoj katolikaj, 4 evangelianaj,

Preĝejo de sankta Nikolao.

unu rusa kaj dek sinagogoj. Trans la rivero estas elkonstruitaj naŭ pontoj, kunigantaj la ĉefajn kvartalojn kaj antaŭurbojn. Praha estas sidejo de landa parlamento kaj de la superaj estraroj, de komandanto de VIII. arma korpuso, de ĉefepiskopo, landa komitato, de altaj kaj multenombraj mezaj kaj unuagradaj lernejoj, de akademio artistaj, de artindustria lernejo k. t. p.

Komerco kaj industrio de Praha estas post tiu de Wien la plej grava en tuta monarĥio aŭstria-hungara.

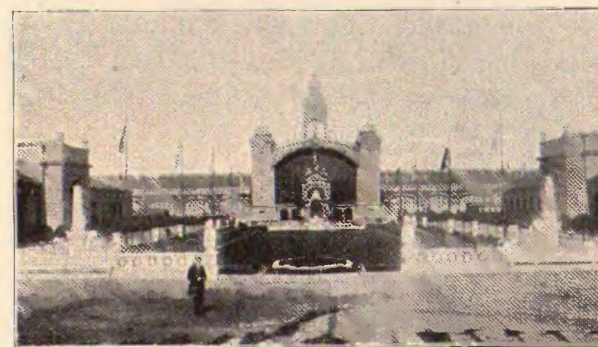

Pulva turo.

Praha estas sidejo de ses konsuloj de jenaj ŝtatoj: Belgujo, Francujo, Germanujo, Granda Britujo, Svisujo kaj Nordamerika Unio.

Inter multaj interesaj vidindaĵoj ni citu almenaŭ la plej gravajn: reĝa kastelo kun katedralo de sankta Vito, urba domo, ŝtona ponto de Karolo IV. kun statuoj kaj turoj, la pulva turo, preĝejo de Týn, Karlov kaj de st. Nikolao, monaĥejo de Strahov, Belvedere, malnova hebrea tombejo k. t. p.

Konsilojn al turistoj kaj informojn pli detalajn donas „Landa bohema ligo por akcelado de fremdula movado en regno Bohemujo“ (Praha, Josefské náměstí 5.) kaj konsulejo de Esperantista Klubo en Praha (s-o J. Vohnout, centra poŝta oficejo).

Ĉefa ekspozicia palaco.

II.

Por honorigi la sesdekan jaron de regado de Lia Imperiestra kaj reĝa Moŝto Francisko Josefo I., la distrikto de komerca kaj industria ĉambro en Praha organizas sub protektato de tronsekvanto Francisko Ferdinando jubilean ekspozicion de majo ĝis oktobro 1908. —

La ekspozicio okupas 400.000 m², ekspoziciaj konstruaĵoj 100.000 m².

La distrikto de komerca kaj industria ĉambro de Praha pagas 11 milionojn da kronoj de industria impostoj, t. e. duonon da tuta sumo el industria impostoj en Bohemujo kaj preskaŭ seponon da impostoj de tuta Aŭstrio.

En Praha kunvenos en jaro 1908 multaj naciaj kaj internaciaj kongresoj, precipe Internacia Kongreso de komercaj kaj industriaj ĉambroj kaj asocioj.

S^o Riedler, profesoro de tehniko lernejo en Berlin, diris: „La lasta landa ekspozicio en Praha (1891) prezentis koncerne la konstruadon de maŝinoj pli bonan kaj instruan rigardon ol granda halo por maŝinoj en Chicago.“

Kaj tamen la ekspozicio de maŝinoj en 1891 okupis sole 7.000 m², dume tiu en 1908 okupas pli multe ol 15.000 m².

La ekspozicio estas dividita en du partojn:

I. Parto ĝenerala:

Ekspozicio de la komerca kaj industria ĉambro. Subtenado de industrioj malgrandaj kaj artoj. Urbaj ekspozicioj. Komercaj kaj industriaj korporacioj. Instituto por bono de laboristoj kaj oficistoj (sociala politiko). Komerca kaj industria instruado. Financaj, kreditaj, asekuraj institutoj. Fervojoj, vaporŝipoj, pontoj kaj vojoj. Telegrafoj kaj telefonoj (La unua elektra senfonda stacio inter Praha kaj Karlovy Vary (Carlsbad) en Aŭstrio), Arĥitekturo, Inĝeniereco, Konstruado.

II. Parto industria:

En distrikto de komerca kaj industria ĉambro en Praha estas reprezentataj preskaŭ ĉiuj industriaj fakoj de aŭstria monarĥio, inter kiuj multaj per la plej eminentaj fabrikoj. Ekzemple en la distrikto estas: la plej granda sukerfabriko, la plej granda alkohol-distilejo en Aŭstrio, la dua plej granda bierfarejo, la plej granda rafinejo de mineralaj oleoj, la plej grandaj fabrikoj por konstruado de maŝinoj, de agrikulturaj maŝinoj, de vagonoj, la plej grandaj fabrikoj por fabrikado de vakstukoj, de tolaĵo, de ĉapeloj, k. t. p. el tuta monarĥio (aŭstrio-hungara).

III.

Bohema movado esperantista centriĝas en ĉefurbo Praha, kie estis fondita jam antaŭ ses jaroj unua memstara klubo bohema. Danke la viglan kaj senlaca laboron de ĉi tiu societo diskonigi Esperanto en landoj bohemiaj tiom, ke ĝi trovas jam komprenon kaj akcepton en ĉiuj rangoj socialaj. En jaro 1907 fondis la societoj centran asocion sub titolo „Bohema Unio Esperantista“, kiu elektis kiel sia organo gazeton „Časopis Českých Esperantistů“. Tiu ĉi gazeto estas ne sole efika propagandilo de nia ideo inter Bohemoj, sed ĝiaj artikoloj faras ĝin bona in-

formilo de fremduloj pri la plej gravaj okazintaĵoj en bohema nacio. — Suprenomita Unio invitas ĉe okazo de nunjara jubilea ekspozicio kune kun „Esperantista Klubo en Praha“ ĉiujn sami-

Rudolfinum,
domo de belaj artoj kaj muzikarto.

deanojn, ke ili vizitu Bohemujon antaŭ la kongreso Dresdena. Praha plene meritas, ke la movado de turistoj direktadu al ĝi, ĉar ne ekzistas tie anguleto, kiu ne montrus fragmenton el historio de bohema popolo.

(Al vizitantoj fremdlandaj ni rekomendas turniĝi al iu el konsuloj de klubo, s-oj: Jan Vohnout, Praha III. 112. Lužická ul. — Ing. Jan Hofmann, Smíchov, Smetanova ul. 4. — Arch. C. Nebuška, Praha II. Myslíkova ul. 16. — E. Kühnl, Praha II. Dittrichova ul. 7. — Okazaj kunvenoj en kafejo „Union“ Ferdinandova tř.; samloke loĝejo de sekretario de klubo. La klubo kunsidas merkrede en restoracio „u Donátů“ Spálená ul. Al esperantistaj vizitantoj de Praha ni rekomendas uzadi ilustritajn poŝtkartojn kun teksto esperanta, kiujn eldonis Esperantista Klubo en Praha; prezo 6 hel. La kartoj estas aĉeteblaj ĉe sekretario aŭ en kancelario por informado de fremduloj: Josefské nám. — Samloke oni povas ricevi ilustritan esperantan ĝvidlibron tra Praha, eldonitan de „Bohema Unio Esperantista“ kaj de Časopis Českých Esperantistů“.)

Jvo.

El Esperantujo.

I. La familio Zamenhof.

Zamenhof! Por ni Esperantistoj tiu ĉi nomo enhavas tutan mondon de novaj sentoj. Ni ĉiuj, ni, kiuj havas la feliĉon koni persone la afablan modestan Doktoron „Esperanto“) ne nur

Lazaro Ludoviko Zamenhof,
aŭtoro de la lingvo Esperanto.

*) D^{ro} Zamenhof (la familia skribmaniero estis Samenhof) eldonis siajn unuajn verkojn sub la pseŭdonimo „D^{ro} Esperanto“ kaj tiun ĉi nomon „Esperanto“ transdonis liaj disciploj al la nova „Lingvo Internacia“ mem.

admiras en li la genian eltrovinton de la Lingvo Internacia, de la hodiaŭ ĉiekonata, mondfama Esperanto, sed antaŭ ĉio ni ŝatas en D^{ro} Zamenhof la homon, al kiu natura korboneco, profundsentata amo je l' homaro kaj la plej intensa deziro, ke ĉiuj homoj fariĝu unu granda frataro, estis de l' unua juneco la gvidantaj steloj. Ne celo estis al Doktoro Zamenhof la nova helplingvo por gajni gloron kaj profitojn, ilo ĝi devis fariĝi por forigi miljarajn barojn, kiuj jam tiel ofte malhelpis la interkonsenton, la amikecon de l' diversaj homoj, eĉ de nacioj nur pro la diverseco de iliaj lingvoj. Unu lingvon, la gepatran, bezonu ĉiu por si mem, por la familiaj, la patrujaj rilatoj, kaj unu, la neŭtralan Esperanton, por la rilatoj kun la tuta mondo, la tuta homaro. Ke tiuj ĉi rilatoj estu amikaj, ke ili konduku al tutmonda gefrata amo, estas la arda deziro, kiu iras kvazaŭ kiel ruĝa fadeno tra la poezio, tra la paroladoj de l' Majstro. Tiu ĉi etika motivo, tiu spirito de l' Esperantismo donas propran belan ĉarmon al la himno „La Espero“ kaj trovas la plej noblan esprimon en la „Preĝo“, ambaŭ bone konataj de ĉiu Esperantisto. Ekbrilas la sama sento el la mallongaj notoj, kiujn Doktoro Zamenhof donis pri la origo de Esperanto kaj pri si mem en la „Deveno de Esperanto“:

„La ideo, al kies efektiviĝo mi dediĉis mian tutan vivon, aperis ĉe mi — estas ridinde ĝin diri — en la plej frua infaneco kaj de tiu ĉi tempo neniam min forlasadis; mi vivis kun ĝi kaj eĉ ne povas imagi min sen ĝi

Mi naskiĝis en Bjelostoko^{*)}, gubernio de Grodno. Tiu ĉi loko de mia naskiĝo kaj de miaj infanaj jaroj donis la direkton al ĉiuj miaj estontaj celadoj. En Bjelostoko la loĝantaro konsistas el kvar diversaj elementoj: Rusoj, Poloj, Germanoj kaj Hebreoj; ĉiu el tiuj ĉi elementoj parolas apartan lingvon kaj neamike rilatas la aliajn elementojn. En tia urbo pli ol ie la impresema naturo sentas la multepezan malfeliĉon de diverslingveco kaj konvinkiĝas ĉe ĉiu paŝo, ke la diverseco de lingvoj estas la sola aŭ almenaŭ la ĉefa kaŭzo, kiu disigas la homan familion kaj dividas ĝin en malamikajn partojn. Oni edukadis min kiel idealiston; oni min instruis, ke ĉiuj homoj estas fratoj, kaj dume sur la

*) La 15^{an} de Decembro 1859.

strato kaj sur la korto, ĉio ĉe ĉiu paŝo igis min senti, ke homoj ne ekzistas: ekzistas sole Rusoj, Poloj, Germanoj, Hebreoj k. t. p. Tio ĉi ĉiam forte turmentis mian infanan animon, kvankam multaj eble ridetos pri tiu ĉi „doloro pro la mondo“ ĉe la infano. Ĉar al mi ĉiam ŝajnis, ke la „grandaĝaj“ posedas ian ĉiopovan forton, mi ripetadis al mi, ke kiam mi estos grandaĝa, mi nepre forigos tiun ĉi malbonon“

Nun, se la Majstro hodiaŭ ne ankoraŭ povas konstati plenan plenumon de siaj deziroj kaj esperoj, de siaj songoj de l' juneco pri eterna paco, li do povas esti kontenta je la ĝisnunaj rezultatoj, ĉar el la sennombraj semeroj, kiujn li mem, liaj disĉiploj kaj tiom da samideanoj semis kaj semas konstante, elkreskis potenca kverkarbo, vera arbego, kies radikoj forte ĝin tenas kaj kiun ventegoj ne plu povas mortskui aŭ pereigi.

Tamen ni ne intencas, skribi hodiaŭ plenan biografion de l' Majstro; ni bone scias, ke neniu estas pli kompetenta por tiu bela tasko, ol li, kaj neniu konas pli bone la historion de Esperanto, kiu estas plej intime, plej senpere kunligita kun la Majstro, ja kiu plenigas, kiel ni supre aŭdis, lian tutan vivon, ol la Majstro mem.

Kaj dum ni skribas tion ĉi, denove tute senintence ekbrilas antaŭ niaj okuloj plej klare kaj bele triumfaj tagoj el tiu ĉi historio, tagoj el la tempo de l' unua kongreso en Bulonjo sur Maro, kie la unuan fojon ni vidis per propraj okuloj, aŭdis per propraj oreloj, kiel senriproĉe funkciis la nova lingvo: Bulonjo, kie ni Esperantistoj aprobis fundamenton, sen kiu neniu konstruaĵo povas stari forte kaj kiu tamen permesas tiom da libereco por la plua konstruado, fundamenton, kies klasikan antaŭparolon ĉiu Esperantisto devus koni se eble parkere, ĉar ĝi montras la kielon de l' evolucio per vojo natura, senkonfuza kaj „sendanĝera“. — Ankaŭ ne mankis eksteraj honoroj al la Majstro. En Parizo la Ministro de l' Publika Edukado akceptis la Majstron kaj Francujo dediĉis al li la krucon de l'honoro.

Venis la Kongreso de Genevo. Ŝajnas al ni, ke en la tiea deklaro de la „neŭtraleco de Esperanto“ kuŝas „implicite“ la objektiva signo por tio, ke Esperanto forlasis la stadion de lingva provo kaj eniris tiun de l' pruvo, nome, ke ĝi de nun ne

plu estas projekto, sed efektive vera viva lingvo, uzebla por ĉiuj kaj ĉiaj celoj tute kiel ĉiu alia homa lingvo.

La saman pruvis en Kembriĝo la fondo de la Scienca Asocio, en Kembriĝo, kie Doktoro Zamenhof kaj lia afabla edzino estis akceptitaj kun sama entuziasmo kaj kun preskaŭ reĝaj honoroj, kutime nur montrataj al princoj.

Sed ni ne volas deflankiĝi. Ni ĝojas, ke ni povas prezenti jam en la unua numero de tiu ĉi gazeto la bildojn de l' Majstro, de la simpatia

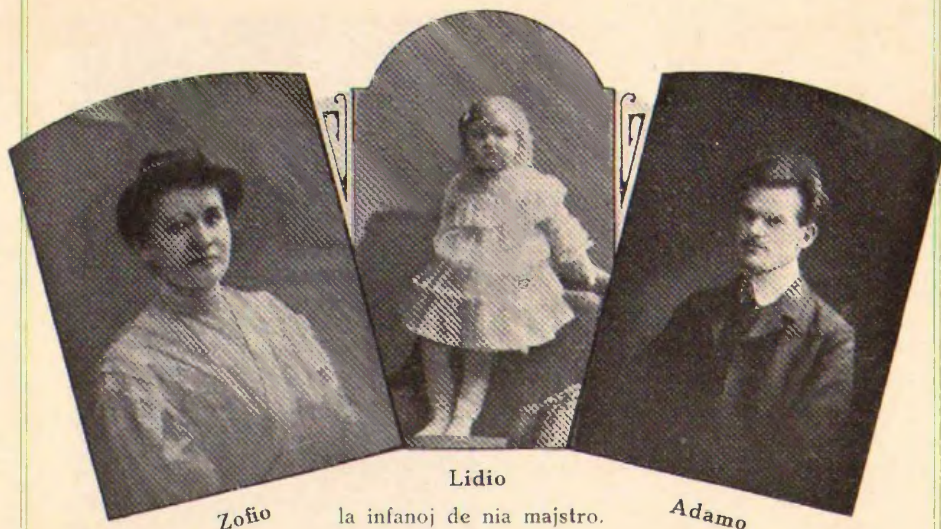

Sinjorino Zamenhof.

Marko Zamenhof,
la patro de nia majstro.

familio Zamenhof, aldonante ankoraŭ nur kelkajn mallongajn notojn kaj „aforismojn“.

Estas kompreneble, ke Sinjorino Zamenhof jam kiel fianĉulino tutkore partoprenis je la idealaj penadoj de l' fianĉulo, sed ankaŭ kompreneble, ke la bopatro, S^{ro} S. Silbernik komence skuis li kapon pri la mondfeliĉigaj ideoj de l' bofilo, sed, ni ripetas, komence, ĉar poste li ne nur plene aprobis, sed akcelis ilin laŭ tuta povo. (Vidu: Lingvo Internacia de l' 15^a de Aprilo 1906 paĝo 246.) Tion rakontis al ni la Majstro en Naŭheim' banejo,

Zofio Lidio Adamo
la infanoj de nia majstro.

kiun post la lacigoj de l' kongreso Gesinjoroj Zamenhof vizitis dum aŭtuno 1907.

Multe, plej multe dankas nia Majstro al sia patro, S^{ro} Marko Zamenhof*), kiu, mem filologo kaj instruisto, estis „tre ŝatata en sia lando, ricevis titolojn kaj ordenojn kaj fariĝis eĉ „ŝtata konsilanto“. La patro, al kiu laŭdire la Majstro similas en multaj rilatoj, donis la bonan konsilon al la filo, ke li ne tuj post la teoria ellaborado de la nova lingvo eliru kun ĝi, sed ke li ĝin antaŭe zorgu provu praktike. Ni scias, kiel konsciencie D^{ro} Zamenhof, sekvis la konsilon (la 21^{an} de Julio 1887 aperis la unua Esperanta verketo) kaj ke li tiel trovis la ĝustan vojon al la hodiaŭa triumfo (C. Bourlet en „La Revuo“ de Februaro 1908 N° 6 paĝo 293).

El la gefratoj de l' Majstro (kvar fratoj kaj tri fratinoj). D^{ro} Leono Zamenhof estas persone tre bone konata al la ĝisnunaj kongresintoj. Li estas fidela kunlaboranto de sia frato kaj ankaŭ kuracisto en Varsovio. Tiu amo al medicino ŝajnas fariĝi familia inklino, ĉar el la infanoj de Gesinjoroj Zamenhof la dudekjara filo S^{ro} Adamo Zamenhof kaj la deknaua filino Fraŭlino Zofio Zamenhof ankaŭ studas medicinon, kaj ni ne dubas, ke la

*) Mortis 70 jara la 29^{an} de Novembro 1907.

plej juna filino Fraŭlino Lidio Zamenhof nur pro sia juneco (4 jara) ne sekvas jam hodiaŭ la ekzemplon de l' gefratoj.

Dum la Kongreso en Dresdeno ni havos la grandan ĝojon saluti la amindan familion Zamenhof, Gesinjorojn Zamenhof kun la infanoj kaj S^{ron} D^{ron} Leono Zamenhof. Al ili ĉiuj plej koran bonvenon, al nia Majstro tamen la sinceran deziron, ke la venonta kongreso fariĝu nova sukcesplena triumfo por lia genia verko, por Esperanto. Vere, kun plej granda rajto la Majstro povus diri kaŭze de l' beno, kiun promesas donaci al homaro Esperanto kaj la Esperantismo:

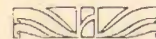
„Exegi monumentum aere perennius“,
se li ne estus tro, multe tro modesta.

Ni Esperantistoj tamen scias, kiom da danko ni ŝuldas al S^{ro} D^{ro} Zamenhof, ni vidas en li veran bonfaranton de l' homaro kaj ŝatas lian noblan karakteron. Kiam ni kunvenos el la plej diversaj landoj en Dresdeno, montrante denove la plenan taŭgecon de l' Zamenhofs lingvo, de l' Esperanto, ni povos diri kun Fichte (1808 Rede N° 13): „Was dieselbe Sprache redet, das ist schon vor aller menschlichen Kunst vorher, durch die bloße Natur mit einer Menge von unsichtbaren Banden aneinander geknüpft“. Ne kiel fremduloj ni venos, sed kiel amikoj. Diverseco de l' lingvoj disigas la homojn, la sama lingvo unuigas ilin: Vivu Esperanto!

Bonvenon, koran bonvenon al la Majstro, al lia familio, al ĉiuj Esperantistoj, kiuj ja ankaŭ apartenas al unu sola, al la sama homa familio: Vivu la Esperantismo!

Vivu la Kongreso de Dresdeno!

D^{ro} Mybs.

Bibliografio.*)

Sub la neĝo. Taglibro de juna loĝanto de la Jura montaro de J. J. Porchat. Verko kronita de la Franca Akademio. Esperantigis J. Borel. Berlin S. (sen jaro) Esperanto Verlag Möller & Borel. 8°. VIII kaj 144 paĝoj. Prezo 1 M.

J. Borel, al kiu la germanaj esperantistoj ŝuldas plej grandan dankon, kiu faris ageman propagandon por nia kara lingvo en la unuaj jaroj de tiu ĉi centjaro, donacas per tiu ĉi libreto al la Esperantistaro legolibron kun enhavo serioza kaj interesa, sed tamen simpla kaj facile komprenebla por ĉiuj komencantoj. Ni ne havas ĝis nun multajn tiajn legolibrojn kaj tial mi nur povas rekomendi la libreton al ĉiu komencanto. Legu la rakonton, kies literaturan kaj moralan valoron oficiale rekonis la Franca Akademio, en la internacia traduko kaj vi certe havos profiton.

S.

Kongresa Kantareto (kun notoj). Eldonita de la Kvaro por la Kvara. Dresden 1908. Presejo kaj eldonejo F. Emil Boden, Bismarckplaco 12. 26 paĝa. Prezo 0.50 M.

Por la kongresaj festoj kaj festetoj la Kvaro por la Kvara eldonis tiun ĉi kantareton elektinte el la riĉeco de la kantoj nur naŭ, nome: 1. La Espero, 2. La Vojo, 3. Al la Fratoj, 4. Kanto de Ligo, 5. Kanto de Studentoj, ĉiuj de nia majstro Zamenhof aŭ verkitaj aŭ tradukitaj; krom tio: 6. Paca kanto de la Esperantistoj de fervora Esperantisto germana, profesoro Sellin en Schwerin, 7. Venu Dresdenon! de agema ano Hugo Marx de la societo esperantista en Dresdeno, 8. Rozeto en herbejo laŭ traduko de profesoro Sellin, 9. La verda stelo, poemo de kvaranino Hankel. La Kvaro por la Kvara esperas, ke tiuj ĉi kantoj beligu la kvaran kongreson, sed esperas ankaŭ, ke oni kantu tiujn ĉi kantojn ĉie en la grupoj.

Germana Jarlibro Esperantista por 1908. Eldonita de la Germana Esperantista Societo. Ricevebla ĉe D^{ro} Schramm, Dresden, Ständehaus. 166 paĝa. Prezo 1 M.

Ĉar la „Tutmonda Jarlibro“ pro la ĝoĝiga kreskado de l' tutmonda Esperantistaro de nun ne plu povas doni la adresojn de ĉiuj Esperantistoj en la tuta mondo, estas necese por la apartaj landoj, eldoni mem specialan adresaron. Tial la Germana Esperantista Societo eldonis tiun ĉi libreton. Ĝi estas bona helpo por ĉiuj Esperantistoj vojaĝantoj Germanujon, ĉar nur en ĝi oni trovas la adresojn de la germanaj samideanoj. Tial kaj ĉar la profito de la libreto apartenas al la kongresa kaso, ĉiuj ĝesamideoj aĉetu ĝin!

*) „La Bela Mondo“ raportas pri novaj verkoj, nur kiam la redakcio donace ricevis du ekzemplerojn. (Adreso: Dro Schramm, Dresden-Ständehaus.)

